herpy

VARANER

Varanus glauerti

En slank, langbeint klippevaran fra Kimberley i det nordvestlige Australia, med mørkt hode, blågrå øyeflekker på ryggen og en hale med skarpe svarte og hvite bånd. *Varanus glauerti* blir bare 60-80 cm, men den er krevende: den må ha et stort, varmt og høyt terrarium med klippeflater og sprekker, og holderen må ha erfaring med UVB, eggruging og sky dyr.

Familie: Varanidae Engelsk: Kimberley Rock Monitor Publisert 15. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**60-80 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**15-20 år**
Aktiv	**Om dagen**
Levevis	**Trelevende og klippelevende**
Biotop	**Savanne og klippeterreng**
Vanskelighetsgrad	**Erfaren**

STELL

Min. terrarium	**150 × 80 × 100 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**26-32 °C**
Varmeplass	**45-55 °C**
Temperatur, natt	**18-22 °C**
Luftfuktighet	**50-80 %**
Vann	**Vannskål**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-sone 3
Kosthold	**Insekter og virveldyr**
Holdes	**Alene eller parvis**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kullstørrelse	**3-9 egg**
Kull per år	**1-4**
Inkubasjon	**104-110 dager** ved 28,5-29,5 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Liste II**
EU-vedlegg	**Vedlegg B**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Varanus glauerti er en mellomstor, glatt og slank varan med flatt hode, lange bein og en lang, lett sammentrykt hale. Hode, hals og forkropp er mørke og uten tegning. Ryggen er nesten svart med tverrgående rader av blågrå øyeflekker, og halen har tydelige svarte og hvite bånd. Dyrene fra den sørlige delen av utbredelsen er gulligere enn dem fra nord. Navnet hedrer Ludwig Glauert (1879-1963), en britiskfødt geolog og paleontolog som utvandret til Western Australia og senere ble museumsdirektør i Perth.

Arten hører til underslekten *Odatria*, dvergvaranene, og er en av flere klippeboende arter. Voksne dyr er typisk 60-80 cm inkludert hale, og oppgavene for de største varierer fra 79 cm til omtrent 120 cm. Kroppen er bare omtrent 20 cm fra snute til kloakk hos et dyr på 60 cm, så omtrent to tredjedeler av lengden er hale. Den flate snuten og de lange beina brukes til å presse seg inn i smale sprekker.

Taksonomien er i bevegelse. I 2026 ble bestandene i det nordvestlige Northern Territory beskrevet som en ny art, *V. fyfei*, og innenfor *V. glauerti* finnes det to slektslinjer, en i det østlige og en i det vestlige Kimberley. De to linjene skiller seg også i tegning og størrelse. Hvilken linje de enkelte dyrene i handelen tilhører, er sjelden kjent.

Temperamentet er sky, særlig de første månedene. Dyr som er vant til håndtering fra ungdommen av, blir med tiden rolige og nysgjerrige. Arten biter sjelden, men den er rask og flykter inn i alle sprekker den kan finne.

Et voksent dyr kan leve 15-20 år og må hele livet ha et stort terrarium med kraftig varme og UVB, som koster strøm og nye lyskilder. Fôrutgiftene er små, fordi dyret mest lever av insekter, men stellet og de levende fôrdyrene krever tid hver dag. Arten er fortsatt sjelden i handelen og ikke noe man kjøper på impuls.

Les mer: Lys og UVB

Utbredelse og leveområde

Varanus glauerti finnes i Kimberley i det nordlige Western Australia, både i den østlige og den vestlige delen. Typelokaliteten er Wotjulum i det vestlige Kimberley. Bestandene i det nordvestlige Northern Territory, som tidligere ble regnet til arten, er i 2026 beskrevet som den nærstående *V. fyfei*. Hvor grensen mellom de to slektslinjene går i det sentrale Kimberley, er ennå ikke kartlagt. Eldre oppgaver fra Timor er ikke bekreftet.

> **Naturlig utbredelse:** Australia.

LEVEOMRÅDE

Arten lever i klippeterreng: klippeflater, fjellskråninger, sprekker og steinrøyser i et tropisk klima med en tydelig regntid og en lang tørketid. Den klatrer på klippeflater og i trær og bruker sprekker og hulrom som skjul og til nattesøvn. Dyret er dagaktivt og soler seg før det går på jakt etter insekter, andre virvelløse dyr, små firfisler og firfisleegg.

Regntid og tørketid avløser hverandre, og temperaturen er høy det meste av året. Det er store forskjeller mellom solbeskinte klippeflater og kjølige, skyggefulle sprekker. Den gradienten må terrariet kunne etterlikne.

Stell

TERRARIET

Et voksent dyr må ha et terrarium på minst 150 × 80 × 100 cm (lengde × bredde × høyde). Et par bør helst ha 190 × 100 × 105 cm. Større er bedre, fordi dyret klatrer, løper og trenger en tydelig temperaturgradient. Tre eller PVC holder varmen bedre enn glass. Unger kan starte i en mindre kasse på omtrent 60 × 40 × 40 cm med høyst fire dyr i hver og flyttes opp når de vokser.

Bunnen er 15 cm eller mer sand blandet med mold, f.eks. tre deler sand til en del mold. Arten graver, og et for mykt substrat kan gi vridning og skader på klørne, så legg gjerne et lag grovere bark øverst. Fest korkplater til veggene, og bygg klippeaktige stabler av stein og kork med smale sprekker der dyret kan presse seg inn. Legg til mange grener og hule korkrør i ulike høyder. Alle steiner og grener må stå stabilt, slik at de ikke kan velte ned over dyret.

Dørene må være tette, for dyret presser seg inn i den minste sprekk. Varmekilder må sitte utenfor terrariet eller bak beskyttelsesgitter, slik at dyret ikke kan brenne seg. Bytt substratet minst en gang i måneden.

Les mer: Varme og temperatur

TEMPERATUR

Varanus glauerti soler seg mye og må ha varme solplasser. Overflatetemperaturen på solplassen, målt med IR-termometer, skal være 45-55 °C. Det oppnås med en eller flere kraftige spotlamper eller en metalldamplampe, avhengig av terrariets størrelse. Oppgavene for solplassen varierer fra 37-48 °C til 55 °C, men 45-55 °C passer til dyr i avl. Hvis dyret fortsetter å gispe, er det for varmt, og lampen må være svakere eller slås på kortere tid.

Bakgrunnstemperaturen om dagen er 26-32 °C. Terrariet må ha en stor gradient, slik at dyret kan velge mellom en varm klippe og et kjølig skjul. Om natten kan temperaturen falle. Nattemperaturen er ikke kjent for arten; 18-22 °C er et rimelig utgangspunkt.

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Luftfuktigheten skal være 50-80 %, gjerne 60-80 % for dyr i avl. Oppgavene for sprøyting varierer fra to ganger i uka til daglig. Ungene er mer aktive ved høy fuktighet og bør sprøytes daglig. En luftfukter i rommet virker bedre enn en automatisk forstøver. Er luften svært tørr, kan et fuktig skjul hjelpe.

Sett alltid fram en skål med friskt vann, som skiftes daglig. Dyret drikker av skålen og bruker fuktigheten for å få skiftet hud. Fuktigheten må ikke være konstant høy, og bunnen må kunne tørke mellom sprøytingene.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og krever kraftig UVB-lys (Ferguson-sone 3). Bruk et UVB-rør eller en kraftig UVB-pære over solplassen med så mye UV-effekt som produsenten oppgir for sone 3, og bytt den hvert halve til hele år, selv om den fortsatt lyser. Plasser lampen slik at dyret kan komme tett på den når det soler seg.

Ha lyset på omtrent 12 timer om dagen. Til avl settes dagslengden fra slutten av oktober langsomt ned fra 12 til 8 timer, og terrariet holdes litt tørrere. I begynnelsen av januar settes dagen opp til 12 timer igjen, og terrariet sprøytes kraftig. Paringen kommer da kort tid etter.

FÔRING

Arten lever mest av insekter. Voksne dyr fôres 3-4 ganger i uka med siriketter, dubia-kakerlakker, gresshopper og hornorm, og en gang iblant en halvvoksen mus eller en nyfødt rotteunge. Dyr som får mus som hovedføde, blir lett overvektige, så gnagere skal bare være en godbit. Unger fôres daglig, ungdyr på 1-2 år annenhver dag. Hold fôrdyrene små og myke, for arten har små kjever og bruker ikke tennene så mye som de store varanene.

Fôrinsektene fôres opp med godt fôr og drysses med kalk. En gang i uka brukes i stedet et multivitaminpreparat med D3. Hunner som har lagt egg, må ha ekstra mange insekter og mus de første dagene etter leggingen. Hardkokte egg og små stykker kylling kan brukes som variasjon.

Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Arten er sky og må venne seg til håndtering langsomt. De første ukene etter hjemkomsten må dyret ha ro. Deretter kan du holde en hånd inne i terrariet ved fôringen, la dyret komme til den og etter hvert løfte det opp i korte stunder. Sitt alltid lavt, for dyret er raskt og kan hoppe. Det presser seg gjerne inn under klær og møbler, så håndter i et lukket rom.

Bitt er sjeldne, og arten er liten, så skaden er liten, men skarpe klør og halesmell kan gi rifter. Ta ikke tak i halen, og løft dyret bare under brystet. Som alle krypdyr kan varaner bære salmonella. Vask hendene etter håndtering og stell, hold terrarieutstyr unna kjøkkenet, og la små barn og gravide bare omgås dyret med varsomhet.

Et par kan holdes sammen, tåler som regel hverandre og soler seg ofte side om side. Det gjelder ikke alltid, så vær forberedt på å skille dem. To hanner kan ikke forventes å fungere. Hold øye med bitt, stress og manglende appetitt hos det underlegne dyret.

Les mer: Karantene og hygiene

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hannene har større, tydelige klynger av piggete skjell på hver side av undersiden av halerota. Hos hunnene er de mindre og ikke fullt så fremtredende. Hos ungdyr kan kjønnet være vanskelig å se, og mange selges som ukjønnet. Alder og vekt ved kjønnsmodenhet er ikke dokumentert; la hunnene vokse godt til før de settes i avl, slik at de har kalk å tære på.

PARRING

Hunner kan legge ubefruktede egg, og jomfrufødsel er påvist hos arten. Hos varaner blir avkommet fra jomfrufødsel alltid hanner. Med kortere dager om høsten og deretter lengre dager og kraftig sprøyting parer dyrene seg i slutten av januar. Hannen nærmer seg hunnen igjen og igjen og tungeflikker kroppen hennes, og i begynnelsen avviser hun ham. Til slutt aksepterer hun, og de parer seg flere ganger om dagen i omtrent tre dager.

I dagene etter paringen svulmer buken til hunnen, og hun spiser mye mer. Hun begynner å grave overalt for å finne et reirsted.

EGGLEGGING OG KULL

Et kull består av 3-9 egg. En hunn kan legge opptil fire kull på rad i samme sesong. Hunnen soler seg i lange perioder og nekter å spise en uke før leggingen, særlig før store kull. Hun henger ofte loddrett på veggen. Fra paring til egglegging går omtrent 21 dager, og paret parer seg igjen omtrent en uke etter leggingen. Hunnen kan være utmattet etter flere kull på rad. Skill henne derfor fra hannen etter siste kull, og gi henne ekstra insekter og kalk.

Sett en reirkasse på omtrent 50 × 30 × 35 cm i terrariet, med et inngangshull på omtrent 4 cm i lokket og fuktig sand blandet med mold i forholdet 1:1. En svak varmematte på 7 W under det ene hjørnet holder boksen på omtrent 29 °C. Hunnen graver prøvehull og legger eggene dypt nede, så de kan være vanskelige å finne, og hun kan bli urolig når de fjernes.

INKUBASJON

Eggene er omtrent 3 cm lange og veier 6-7 g. De tas raskt opp og legges halvveis nedgravd i fuktig perlitt i en liten plastboks på omtrent 4,5 liter. Perlitten blandes med vann i forholdet litt under 1:1 etter vekt. Ved 28,5-29,5 °C tar utrugingen 104-110 dager. Boksen luftes to ganger i uka i begynnelsen og daglig mot slutten.

Eggene kan falle sammen midt i utrugingen eller to uker før klekkingen. Legg dem i så fall dypere i perlitten, slik at de tar opp fuktighet. Eggruging hos arten regnes som vanskelig, og noen egg går tapt de første ukene. Når eggene begynner å klekke, blir ungene i egget i omtrent et døgn for å ta opp plommen. En kraftig lukt av ammoniakk ved klekkingen er ikke i seg selv et faresignal.

OPPDRETT AV UNGER

Ungene veier 2-4 g og er omtrent 9-10 cm lange, med 6-7 cm fra snute til kloakk. De holdes i omtrent to dager i utrugingsboksen og flyttes deretter sammen i en kasse på omtrent 60 × 40 × 40 cm med høyst fire unger. Bruk tørkepapir som bunn de første to ukene, deretter sypressflis. Gi dem en stabel med brett under solplassen og et skjul på den kjølige siden.

Varmen er 28-32 °C med en solplass på omtrent 55 °C på overflaten, og de har UVB. Sprøyt daglig. Ungene begynner å spise etter omtrent en uke, først små siriketter og hakkede unge mus, men de er svært sky og sees ikke spise den første måneden. Deretter jager de siriketter i hele kassen. Hold øye med navlen: en unormalt farget buk kan være tegn på navlebetennelse, som kan være dødelig de første ukene.

Helse og vanlige feil

V. glauerti er sjelden i fangenskap, og det er lite kunnskap om artens sykdommer. De typiske problemene skyldes stellet:

- For lav temperatur eller for svakt UVB, som gir dårlig appetitt, langsom vekst og beinskjørhet. Bruk en varm solplass, kraftig UVB og kalk.
- Overvekt hvis dyret får for mange mus. Hold insekter som hovedføde.
- Eggleggingsproblemer og utmattelse etter mange kull, særlig hos hunner som ikke har fått nok kalk og fôr. Skill hannen fra hunnen og begrens antall kull.
- Navlebetennelse og uabsorbert plomme hos nyklekkede unger.
- Skader på klør og tær hvis bunnen er for myk eller grenene ikke sitter fast.
- Parasitter. Australia tillater ikke kommersiell eksport av ville krypdyr, så dyr i handelen er oppdrettet; den registrerte internasjonale handelen med levende dyr var 1975-2005 på bare 88 dyr. Det gir som regel færre parasitter og mindre stress enn hos viltfangede dyr, men en avføringsprøve hos veterinæren er likevel en god idé for nye dyr.

Et friskt dyr er kvikt, har fyldig hale og klare øyne og spiser villig. Oppsøk en veterinær med erfaring på krypdyr hvis dyret gisper over lengre tid, går ned i vekt, ikke spiser eller har hevelser.

Les mer: Kjøp av dyr: oppdrett, viltfangst og transport

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.